

Orvosi felelősség I. Dósa Ágnes

Mi van, ha az orvos hibázik?

- Mindenki követ el hibát, aki dolgozik
- A különbség abban van, hogy mi a hiba következménye:
 - > orvosi tevékenység esetén tipikusan egészségkárosodás, halál
- a legfontosabb a hibák megelőzése, szisztematikusan: „patient safety”
- ha ez nem sikerül: felelősségi eljárás

Orvos immunitása – orvos felelőssége

- orvosi felelősség hosszú ideig nem létezett
- orvosi hivatás – megkérdőjelezhetetlen tudás birtokában végzett tevékenység
- bizalmi elv alapján
- szakmai önszabályozás (etikai kódex) mellett

Orvos immunitása – orvos felelőssége

- ez a XX. század közepén kezdett megváltozni
- orvos-beteg kapcsolat is átalakult
- bizalmi elv kezdett háttérbe szorulni, jogi elemek kerültek előtérbe
- megkezdődtek a jogi eljárások az orvosok ellen
 - > Nyugat-Európában az ötvenes években
 - > nálunk a kilencvenes évek második felében

Felelősségi forma	Eljárást lefolytatja	Szankció
etikai felelősség	MOK	megrovás, pénzbüntetés, kizárás a kamarából
munkajogi felelősség	munkáltató	rendkívüli felmondás, egyéb munkajogi hátrányok kollektív szerződés szerint
büntetőjogi felelősség	rendőrség, ügyészség, bíróság	pénzbüntetés (szabadságvesztés)
polgári jogi felelősség	bíróság	kártérítés (károsult pénzbeli kompenzációja)
közigazgatási szankció	népeü. szakig. szerv	egészségügyi bírság

Polgári jogi felelősség

- Felelősségi formákon belül a polgári jogi felelősségnek van talán a legnagyobb jelentősége, mert
 - > a kártérítés összege olyan nagy lehet, ami nemcsak a károsult kompenzációját szolgálja, de visszahathat az eü. szolgáltató és az egészségügyi ellátórendszer működésére

Polgári jogi felelősség

- Szolgáltatók „vesztésre állnak”
 - > felelősségbiztosítók passzív szerepe
 - > bírói gyakorlat

Polgári jogi felelősség

- mennyi ilyen eljárás indul?
- nem tudjuk, csak becsüljük (az önkormányzatoktól az állam által átvett 33 fővárosi, illetve megyei intézményekben 357 műhibaper van folyamatban, a perérték ezekben az ügyekben körülbelül 5,5 milliárd forint)*
- mennyi indulhatna?
- USA adatok: sokkal több, mint amennyi indul
- mitől függ, hogy a felperes megnyeri-e az eljárást?

*Forrás: GyEMSI

Polgári jogi felelősség

- Ptk. 339. § (1) Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentese a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Polgári jogi felelősség

- felróható-e?
- keletkezett-e a betegnek kára, ha igen, mekkora?
- a kár és a felróható magatartás között van-e okozati összefüggés?

Polgári jogi felelősség

- Felróhatóság – úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható (korábban az elvárható legnagyobb gondossággal)
- Honnan lehet tudni, hogy az egészségügyi ellátásban mi az elvárható magatartás?
 - > jogszabályok
 - > írott szakmai szabályok
 - > íratlan szakmai szabályok

Polgári jogi felelősség

- Ha az orvos úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, és mégis kár (egészségkárosodás, halál) következett be: KOCKÁZAT
- kockázat bekövetkezéséért nem terhel felelősség senkit, annak terhére a beteg viseli (kivéve, ha nem tudott róla, és ha tudott volna róla, másként döntött volna)
- melyek egy beavatkozás kockázatai? (pl. üreges szerv perforációja, vérzés, anafilaxiás reakció)

Kockázat

- Vannak olyan tényállások, amelyet a bírói gyakorlat korábban kockázatnak minősített, de ma már nem
- idegentest!

Polgári jogi felelősség

- Kár
 - > vagyoni kár (pl. keresetvesztés, tb. által nem fedezett orvosi kiadások, gyógyszerköltség, ápolási költség, élelemfeljavítás)
 - > nem vagyoni kár – személyhez fűződő jogok megsértése miatti hátrány (pl. hozzátartozó halála, végtag elvesztéséből származó olyan károk, amelyek nem vagyoni típusúak)

Polgári jogi felelősség

- Kért és megítélt kártérítési összegek megemelkedtek
- „határ a csillagos ég”
- elsősorban a vagyoni típusú károknál!!!

Polgári jogi felelősség

- Okozati összefüggés
 - > felróható magatartás és a kár között okozati összefüggésnek kell fennállnia
 - > ha nem áll fenn, nincs felelősség (pl. a beteget ugyan nem vizsgálták ki megfelelően, de ha kivizsgálják, akkor is meghalt volna)
 - > esély elvesztése

Okozatosság

- A károsultnak kell bizonyítania, hogy a károkozó tevékenysége vagy mulasztása a logikai szabályok, az általános tapasztalatok vagy bármely tudomány ismert szabályai szerint a károkozó magatartás kapcsolatban okozati összefüggésben áll a nála bekövetkezett kárral
- bírói gyakorlat az okozati összefüggés esetében egyre alacsonyabb követelményeket támaszt – Limovan ügy, HCV

Esély megítélése

- gyógyulási esély elvesztése, mint kár – a bírói gyakorlat az utóbbi években nagyon kitérítette a határait

● leggyakoribb esetek:

- > daganatos betegség
- > myocardialis inf.
- > trombo-embóliás szövődmények
- > késlekedés a császármetszéssel

Kúria ítéleteiben kibontakozott tendencia

- nem az okozati összefüggés keretében értékeli (okozat fennáll, ha a halál összefügg a tevékenységgel), hanem a felróhatóság körében (azt kell bizonyítani hogy a legnagyobb gondosság esetén is bekövetkezett volna a halál)
- ez óriási különbség, mert így a bizonyítás (és a bizonyítatlanság terhe) az alperes van!

●nem kell teljes bizonyosság, a valószínűség is elég

„nem a természettudományos bizonyosság a lényeges, hanem az elegendő bizonyítás a felperesek részéről, ha annak a valószínűsége kimondható, hogy az életben maradására több lett volna az esély a II. r. alperes által nyújtott terápia mellett”.

Tipikus kártérítési tényállások

Klasszikus tényállások

- diagnosztikus tévedés
- kezelés során elkövetett mulasztás (összecserélt transzfúzió, gyógyszer, bennhagyott idegen test, üreges szerv perforációja eszközös vizsgálat során)

Tipikus kártérítési tényállások

● Újabb típusú tényállások

- > tájékoztatás elmulasztása
- > szervezési hiba
- > felügyelet elmulasztása

Dokumentáció szerepe a kártérítési eljárásokban

- „A bizonyítás alapja az orvosi dokumentáció, amellyel az ellátás minden mozzanata rekonstruálható kell legyen. Ha tehát a dokumentáció a ... jogszabályi rendelkezéseknek nem felel meg, hiányos, s emiatt csak bizonytalan megállapítások tehetők, mindezek a felróhatóság hiányának bizonyítása során az alperes terhére esnek.”